Autor: Yehezkel Dror

Yehezkel Dror

Mezi všemi židovskými předáky, organizacemi, komunitami i jednotlivci panuje pocit sdílené povinnosti zajistit kontinuitu židovského národa. Ale ve světě, kde dlouhodobá existence židovského státu zdaleka není garantována, imperativ přežití nevyhnutelně vyvolává nesnadné otázky, v prvé řadě: Když se přežití židovského lidu střetne s jeho morálními normami, je jeho existence možná – a má smysl?

Rád bych dokázal, že fyzické přežití musí stát na prvním místě. **Bez ohledu na to, za jak morální se společnost považuje, fyzická existence musí mít přednost.**

Zřetelná vnější i vnitřní nebezpečí ohrožují samotnou existenci Izraele coby židovského státu. Jeví se velmi pravděpodobně, že kolaps Izraele nebo ztráta jeho židovského charakteru by ohrozila celkové přetrvání židovského národa. Ale i při zachování Izraele nelze zapomínat na méně zjevná, ale o nic menší ohrožení dlouhodobé udržitelnosti životaschopné diaspory.

Když se požadavky přežití střetávají s jinými hodnotami, musí nastoupit reálpolitika. Od hrozby katastrofického konfliktu s islamistickým subjektem jako Írán k nezbytnosti udržet jasné vymezení linie „my“ vs. „oni“ pro omezení asimilace by měl být tento imperativ řídicí zásadou politiky.

Lidské dějiny naneštěstí spolehlivě vyvrací idealistickou tezi, že pro své dlouhodobé přetrvání musí být společnost či stát morální. Při pohledu na předvídatelné skutečnosti 21. století i vzdálenější budoucnosti se nepříjemné volby, při nichž se přežití často střetává s dalšími důležitými hodnotami, zdají být nevyhnutelné.

Někdo by mohl namítnout, že postavit přežití na piedestal může být pro přežití v konečném důsledku škodlivé, protože činy považované za nemorální mohou podkopat vnitřní i vnější podpůrné mechanismy nezbytné pro přetrvání. Realněpolitický kalkul však jasně stanovuje přednost existenci a ponechává jen omezený prostor pro etické úvahy. Nemilou skutečností zůstává, že židovský národ může být postaven před tragické volby, při nichž bude muset obětovat důležité hodnoty ještě důležitějším.

Zodpovědná rozhodnutí v takto složitých situacích vyžadují jasné vymezení dotčených morálních otázek, pečlivé zvážení všech relevantních hodnot a přijetí odpovědnosti za vlastní hodnotový soud. Také volají po snaze snížit míru narušení morálních hodnot na minimum.

Tváři tvář těmto volbám by se Židé neměli nechat příliš omezovat politickou

korektností a dalšími svazujícími mechanismy. Pokud jde např. o Čínu, mělo by úsilí o posílení vztahů židovského národa s touto supervelmocí na vzestupu převážit morálně motivované iniciativy směřované ke změně pekingské vnitřní politiky a zacházení s Tibetem. Totéž platí i v případě Turecka: S ohledem na jeho klíčovou mírotvornou úlohu na Středním Východě by měla být debata, jestli Osmané spáchali genocidu na Arménech, přenechána historikům – pokud možno nežidovským.

To s sebou nutně neobnáší schvalování čínské politiky nebo popíraní arménské historie – jde spíše o vědomí, že jakkoli morálně oprávněné nebo nikoliv mohou být tyto morální postoje, Židé musí v prvé řadě myslet na zachování své existence.

Potřebujeme apriori uvažovat o hodnotách, abychom měli připravená kritéria pro rozhodování v specifickém kontextu a v krizových situacích. Hlavní otázkou zůstává, zda je imperativ židovského národa přežít kategorický – tedy přebíjející všechny ostatní – nebo „jen“ jeden z několika podobného řádu. Vzhledem k dějinám a současné situaci Židů bych přiřadil imperativu zajištění naší existence největší morální váhu.

Ponechme stranou transcendentní argumenty, biblické příkazy a výroky proroků, jež beztak bez výjimky podléhají interpretaci. Nabízím čtyři hlavní důvody pro ospravedlnění stanovení nejvyšší priority přežití a přetrvání:

Zaprvé mají Židé podobně jako všechny ostatní národy a civilizace nezadatelné právo na existenci.

Zadruhé, po 2000 let pravidelně pronásledovaný národ má – řečeno terminologií distributivní spravedlnosti – **morální nárok velice tvrdě se starat o své přežití, a to včetně morálního práva a dokonce povinnosti zabíjet a čelit hrozbě zabití, pokud to je nezbytné pro zajištění existence – dokonce i na úkor dalších hodnot a jiných národů**. Tento argument získává na váze ve světle bezprecedentního vyvraždění třetiny židovského národa před několika desetiletími: hromadné vraždy, kterou přímo či nepřímo – byť jen nedostatečným úsilím jí zabránit – podporovala větší část civilizovaného světa.

Zatřetí – s přihlédnutím k historii judaismu a židovského národa je velká pravděpodobnost, že i nadále budeme přinášet tolik potřebné etické příspěvky lidstvu. K tomu však nevyhnutelně potřebujeme stabilní existenci.

Začtvrté je Izrael jedinou demokratickou zemí, jejíž samotnou existenci ohrožují hluboce nepřátelské skupiny a státy, aniž by svět podnikal účinná protiopatření. To ospravedlňuje – vlastně vyžaduje – opatření, který by za jiných okolností byla nejen přehnaná, ale také potenciálně nemorální.

Židé by měli přiřadit imperativu zachování existence mnohem větší vážnost než ostatním hodnotám. I zde pochopitelně narazíme na limity: nic nemůže ospravedlnit iniciaci genocidy. Ale s několika nepočetnými výjimkami, kde je lepší být zabit a zničen, než překročit absolutní hranice a normy, by mělo zajištění existence židovského národa – včetně zachování

židovského charakteru státu Izrael – považováno za absolutní prioritu.

Pokud tedy bezpečnost Izraele výrazně posílí dobré vztahy s Tureckem a Čínou, ale dle některých jsou Turci vinni historickou genocidou Arménů a Čína dnes utlačuje Tibeťany a domácí opozici, židovští předáci a organizace by měli Turecko a Čínu podporovat nebo alespoň ohledně jejich záležitostí zůstat neutrální. Přinejmenším by se pak neměli připojovat ke sboru liberálních humanitářů, odsuzujících obě země.

Podobně by se měli přední Židé zasazovat i o co nejtvrdší postup proti teroristům kteří představují nebezpečí pro Židy i za cenu omezení lidských práv a humanitárního práva. **Pokud se pak hrozba jeví dostatečně masivní, bylo by ospravedlnitelné i užití izraelských zbraní hromadného ničení, pokud by pravděpodobně zajistilo přežití státu – i za hořkou cenu mnoha mrtvých nevinných civilistů.**

Jistě, lze sáhodlouze debatovat o tom, co skutečně obnáší zajištění přežití. Určit prioritu imperativu přežití neznamená nutně podporu každého jednoho kroku státu Izrael. Ve skutečnosti je opak pravdou: **předáci diaspory, organizace a jednotlivci jsou zavázáni povinností kritizovat ty z izraelských opatření, která podle nich ohrožují existenci židovského státu i národa**, a zároveň přijít s alternativními, přežití zajišťujícími návrhy.

Nakonec se ale beztak nelze vyhnout praktickým tvrdým a bolestným následkům upřednostnění **přežití coby nejvyšší morální normy nad moralitou v jiných oblastech**. Pokud na něm závisí přežití, měli bychom přijmout i porušení práv ostatních – se zármutkem, ale odhodláni. Podporu či odsudek různých zemí a jejich politiky bychom měli v prvé řadě zakládat na pravděpodobných následcích těchto rozhodnutí pro židovský národ.

Ve zkratce by měl dostat imperativ existence prioritní postavení nad jinými zájmy – jakkoliv mohou být důležité – včetně liberálních a humanitárních hodnot, podpory lidských práv a demokratizace.

Tento tragický, avšak přesvědčivý závěr možná nepůjde snadno strávit, ale pro budoucnost židovského lidu je naprosto zásadní. Jakmile bude naše existence – včetně základní bezpečnosti Izraele – zajištěna, budeme schopni obětovat mnoho pro *tikun olam* (volně: „nápravu, vyléčení světa“). Za stávajících podmínek však musí stát na prvním místě zajištění naší existence.

Úvaha Yehezkela Drora When Survival of the Jewish People Is at Stake, There’s No Place for Morals vyšla 15. května 2008 v židovských novinách Forward.

O autorovi

Yehezkel Dror je zakladatelem The Jewish People Policy Institute, bývalým profesorem na katedře politologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě a spoluprcovníkem americké RAND Corporation. Býval rovněž i poradcem několika izraelských ministerských předsedů a ministrů obrany.